

Arenòsi

Huelheton deth Conselh Generau d'Aran

Eth Conselh Generau d'Aran re-estructure era taxa e apròve eth pressupòst de lordères ena Val d'Aran.

Eth Conselh Generau aprovèc ena session plenària deth passat dia 27 de hereuèr era taxa de lordères que serà vigenta entar an 1997. Era reestructuracion dera taxa arribe dempús de qu'eth Conselh Generau assomisse era responsabilitat dirècta dera arremassada e tractament de lordères en mes d'octobre de 1996. Açò a comportat ua naua estructura de còsti que permet complir per prumèr viatge des de que s'aprovèc era taxa eth principi d'equilibri pressupostari de manèra qu'es còsti previsibles deth servici seràn sufragats integrament damb es ingressi pera recaudacion des taxes. Aguest hèt expausat en numeròs ven a representar que d'acòrd damb es còsti que supausaue era explotacion anteriora dera empresa concessionaria, entar an 1997 auesse auut un còst de 120 milions de pessetes deuant des 88 milions que costarà damb era naua estructura de còsti. Damb aguesta rebaiشا compòrte qu'eth Conselh Generau se libèrre dera obligacion de híger ath pressupòst dera arremassada de lordères era aportacion economica de 32 milions de pessetes; a mès era articulacion dera taxa permet distriboïr d'ua forma mès justa e equitativa era obligacion de contriboïr per part des establiments comercials d'Aran, ja qu'establiments de 40 m2 auien de pagar çò de madeish qu'establiments de 200 m2. Aguest ajustament deth pressupòst tanben se harà veïr leugèrament enes recebuts des cases particulars.

impresi sense adreça

TITOLARS:

Eth Conselh Generau d'Aran reestructure era taxa e apròve eth pressupòst de lordères ena Val d'Aran.

(Plana 1)

Teatre en aranés, recuperacion d'ua activitat que sonque s'a practicat enes escòles e en bèri pòbles.

(Plana 2)

Operacion ath Sant Crist de Salardú pes servicis de restauracion dera Generalitat de Catalunya

(Planes 2 e 3)

Eth Conselh Generau d'Aran adapte er aucider comarcau as normes dera Union Europèa.

(Plana 3)

Eth director Generau de Politica Lingüistica dera Generalitat de Catalunya, Sr. Lluís Jou, visitèc era Val d'Aran

(Plana 4)

Depòsit Legau: L-516-1994
15-03-97/Num.: 27

Teatre en aranés, recuperacion d'ua ativitat que sonque s'a practicat en quauques escòles e en bèri pòbles d'Aran

---

Eth passat dissabte dia 8 de hereuèr era Associacion Lengua Viua representèt en Cine de Vielha tres òbres de teatre: "Eth Topinòt", "Es Convidats", "Era loteria" e "Era Forena Domada". Aquesta accion de Lengua Viua a contribuït a recuperar ua ativitat que non se hè pas guaire soent ena Val d'Aran damb gent adulta. Cau rebrembar es òbres de teatre hètes ja hè quauqui ans (16 ans apruprèt) per grops Occitans (ua d'aqueres representacions se hec en Bausen), e es representacions de revista dirigides peth Sr. Palomo Santanach.

Er Ajuntament de Vielha-Mijaran tanben auie promocionat era representacion d'òbres jos era direccion d'Enric Boya ja hè quauqui ans, damb mainatges, coma activitats extraescolares.

En pòble de Les cada an entath 5 de gèr, reis, se represente ua petita òbra relacionada damb eth motiu nadalenc, dirigida des de hè fòrça ans per Manuèla Ané.

En madeish pòble, ara hè 25 ans se hec era representacion de "Era Caritat" de Mossen Condò que siguec un vertadèr èxit, e ans dempús era òbra "Servents e Vailets". Ena escòla Alejandro Casona tanben se hèn representacions annaus

Ena escòla Garona de Vielha se hèn representacion teatraus, òbres de creacion libra, recitacion de poèsies, representacions

de dances, eca. pes mainatges entath dia de Santa Cecília e ara fin deth cors.

D'agues escòles d'Aran tanben an hèt bèra representacion coma metòde didactic e pedagogic en diuèrsi moments e que representen tara hèsta des sòns pòbles o en amassades entre escòles.

I a pòbles que hèn petites representacions teatraus entara hèsta des sòns pobles: Betren, Gessa, eca.

En pòble de Bossòst se seguissen representat es passi tradicionaus dera passion des de bèth temps hè.

Eth teatre de Lengua Viua siguec un èxit coma arrés s'auesse podut imaginar era sala ère plia de cap a cap, i auie ath torn de 500 personas ja qu'er afòro deth cine ei de 350 personas e i auie gent dreita pes passadissi e pes lateraus dera sala.

Era representacion des òbres se hec d'ua forma magistrau e es actors non semblaue que siguessen aficionats, ja qu'èren ua plan bona representacion des sòns papèrs.

Aguest collectiu a previst hèr naues representacions.

Damb bistorí, gases, eca. opèren ath Sant Crist de Salardú ara recerca d'un relicari.

Eth passat 22 de hereuèr es servicis de restauracion dera Generalitat de Catalunya dauriren eth Sant Crist de Salardú entà sajar de desvelar es enigmes qu'entoren aguesta crotz romanica.

Segontes era tradicion eth Sant Crist auie ua cavitat per darrèr a on i auie un tròç d'estèra dera Crotz Santa a on auie morit

Nòsta Sènher. Abantes dera obertura deth relicari se procedic a diuèrses pròves coma endoscòpies damb fibres optiques e a refractòries d'arraís infravermelhs.

En realisar aguesta operacion es servicis dera Generalitat sonque trapèren dus nuclèus qu'auràn d'èster sosmetuts a analisis quimics entà poder determinar era sua naturalesa. Segontes es prumèrs observacions pòt èster que sigue pan consagrat, tanben poirien èster bocins de husta.

Mossen Evarist Vigatà qu'estèc present ena operacion expliquèc qu'aguesta ei ua Crotz plan venerada en Pujòlo e ena Val d'Aran. Eth dia 3 de mai demore a totes es Crotz qu'arriben en professon des pòbles de Pujòlo, Arties e Garòs e entren amassa ena glèisa.

Er istoriador Sr. Melquiades Calzado que tanben assitic tara operacion deth Sant Crist afirma qu'aguesta Crotz conten aumens dus "lignum crucis", estères dera Santa Crotz a on moric Nòsta Sènher, afirmacion que hè pr'amor d' uns nauí documents qu'a trobat e que parlen d'un frare qu'abantes de morir entreguèc un lignum crucis a un franciscan aranés que la portèc entà Salardú. Segontes ditz Juan Francisco de Gracia en 1613 en parlar des origens deth Sant Crist de Salardú: "Entre totes era que mès fe da ei ua imatge de Crist, nòste Senhor, era quau segontes era tradicion dera val, e quauques memòries antiquas, se trape que siguec hèta hè mès de 500 ans, per un Pelegrin que dera Tèrra Santa arribèc en aquera vila, e dejunant es dimèrcles,

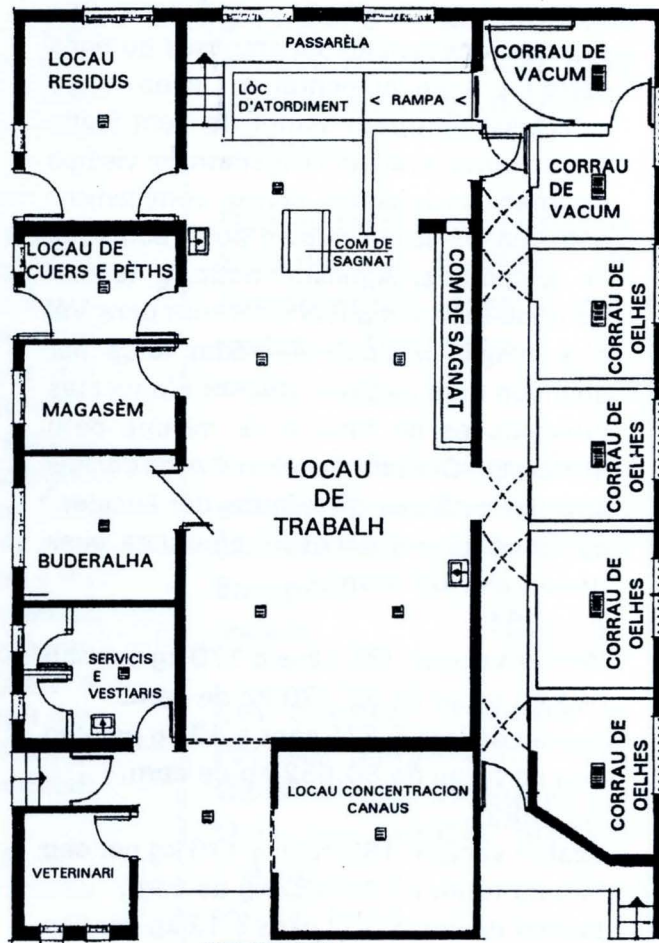
diuendres e dissabtes a pan e aigua, e embarrat totemp ena torn dera glèisa, trabalhaue toti es diuendres entà hèr aquera Crotz.

(Revirada literau der escrit hèt en Castelhan per Juan Francisco de Gracia en 1613 e editada per eth madeish en 1616 a demana deth Rei Felipe III)

Eth Conselh Generau d'Aran adapte er aucider comarcau as normes dera UE.

Ei previst qu'es installacions entren en foncionament aguest mes de Juriòl.

Eth Conselh Generau d'Aran a començat es òbres entà reformar er aucider comarcau

Seccion dera planta der aucider comarcau un còp s'auràn acabat es òbres d'adaptacion as normes dera Union Europèa.

plaçat en Les e adaptà-lo ara normativa dera Union Europèa. S'a previst qu'es installacions siguen acabades aguest ostiu e poguen entrar en servici en mes de juliol. Er aucider actuau siguec bastit per encarque der Ajuntament de Les e adequat as condicions Tecnic-sanitaries d'ambit municipau pes quaus s'auie creat. Ei inscrit en registre d'Industries Agràries 25/41471. Aguest bastiment amassa damb es terrenhs que l'entoren passèren a propietat deth Conselh Generau d'Aran que lo crompèc en 1995 per 10.000.000. ptas. ar Ajuntament de Les.

Era Val d'Aran desvolope ua grana activitat ramadèra autoctòna damb ua nauta qualitat de carn autant de vacum coma de oelhes. Er hèt de poder aucir era carn que se produís ena Val d'Aran ei plan important entath desenvolopament e milhora des explotacions ramadèras araneses qu'enes darrèri ans an aumentat e i a ua nauta sensibilisacion peth sector de gent joena que an tornat a redaurir e modernisar vielhes explotacions de bestiar, com un complement entà guanhà-se era vida a d'outes activitats de temporada. Aguestes actituds tanben contribuïssen a mantier er entorn dera Val d'Aran que ja s'auie degradat fòrça per abandon dera pagesia. Deuant d'aguestes prespectives de futur e de milhora deth sector, eth Conselh Generau d'Aran decidís afrontar es òbres de reforma der aucider. Es resultats des sacrificis efectuats enes darrèri ans sigueren:

An 1994

Bestiar vacum: 181 caps a 170 kg per cap hèn un totau de 30.770 kg de carn.

Bestiar de lan: 6.721 caps a 12 kg per cap hèn un totau de 80.652 kg de carn.

An 1995

Bestiar vacum: 163 caps a 170 kg per cap hèn un totau de 26.520 kg de carn.

Bestiar de lan: 5.237 caps a 12 kg per cap hèn un totau de 62.844 kg de carn.

Previsions de futur per dia:

Bestiar vacum: 3 caps a 170 kg per cap hèn

un totau de 510 kg de carn ath dia.

Bestiar de lan: 96 caps a 12 kg per cap hèn un totau de 1.152 kg de carn ath dia.

Prevision de futur per an:

Bestiar vacum: 208 caps 2 dies d'aucider ara setmana.

Bestiar de lan: 7.500 caps 3 dies d'aucider ara setmana.

Eth Pressupòst dera òbra ei de 15 milions de pts. era prumèra fase que pagarien Governacion damb 10 milions de pts. e 5 milions Politica Territorial.

Era segona fase de 8 milions de pts. les pagarà Politica Territorial.

Eth projècte ei redactat peth Sr. Sergio Mothe Martínez, Ingenièr Agrònom.

Eth director General de Politica Lingüística dera Generalitat de Catalunya, Sr. Lluís Jou, visite era Val d'Aran

---

Eth 10 de març passat eth Magnific Sindic d'Aran Carlos Barrera.Sánchez recebec en Conselh Generau d'Aran ath Director Generau de Politica Lingüística dera Generalitat de Catalunya Sr. Lluís Jou.

Dempús dera recepcion heren ua Session de trabalh damb eth responsable dera Oficina de Foment e Ensenhament der aranés. Acabada era Session visitèren es locaus de Catalonha Ràdio e s'interesèc per estat der aranés enes mieis de comunicacion.

Pera tarde hec ua visita ar Estudi Garona a on auec ua entrevista damb era Directora Sra. Angelina Cases. Tanben visitèc er Institut d'Ensenhament Segondari a on s'entrevistèc damb eth Sr. Miquèu Segalàs entà conéisher er estat der aranés en Ensenhament. Dempús visitèc eth Centre de Recorsi pedagogics a on siguec rebut per Rosa Ma. Salgueiro e Frederic Vergès. Eth Director Generau, Sr. Lluís Jòu s'interessèc per estat des libres de tèxt en aranés.